

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Δομική αποτύπωση μέσω Η/Υ του Νεοκλασικού Κτιρίου Του Αρχηγείου 'Α Πυροσβεστικού Σταθμού Αθηνών

Σπουδαστές: Φιλοπούλου Μαρία, Ψαλίδας Αθανάσιος

Επιβλέπων: Νικόλαος Χαραλαμπόπουλος Καθ.Εφαρμογών

Αθήνα 2012

Περίληψη

Στην πτυχιακή αυτή εργασία παρουσιάζεται, με σχέδια που έγιναν στο σχεδιαστικό πρόγραμμα Autocad της Autodesk, το κτίριο του Ά Πυροσβεστικού Σταθμού Αθηνών όπου στεγάζεται και το αρχηγείο της υπηρεσίας και έχει χαρακτηριστεί μνημείο.

Στη εισαγωγή της πτυχιακής εργασίας γίνεται αναφορά στο τι είναι μνημείο, στην σπουδαιότητα της δομικής αποτύπωσης των κτιρίων μνημείων, καθώς και τα στάδια που περιλαμβάνει μια τέτοια μελέτη. (Ιστορική έρευνα και δομική αποτύπωση.)

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται ιστορική αναδρομή στην Αθήνα του 19^{ου} αιώνα για να δούμε τα γεγονότα καθώς και την μορφή της περιοχής όπου βρίσκεται το κτίριο, την εποχή που εκείνο ανεγέρθηκε. Το αρχηγείο του Ά πυροσβεστικού σταθμού Αθηνών είναι ένα νεοκλασικό κτίριο, έτσι γίνεται αναφορά στον νεοκλασικισμό καθώς επίσης για τον λόγο ότι ο νεοκλασικισμός είναι το καλλιτεχνικό ρεύμα που χαρακτηρίζει το νεοσύστατο Ελληνικό κράτος. Επίσης στο κεφάλαιο αυτό δίνονται τα στοιχεία της ονοματοθεσίας της οδού Μουρούζη καθώς και μία σύντομη αναδρομή στην ιστορία του πυροσβεστικού σώματος.

Στο δεύτερο κεφάλαιο επικεντρώνεται η μελέτη γύρω από τις κτιριακές εγκαταστάσεις της οδού Μουρούζη, με ιστορικά στοιχεία για το κτίριο κάθε αυτό και τον πύργο ασκήσεων ,την περιγραφή του κτιρίου και του πύργου, φωτογραφικό υλικό αυτών, καθώς και την κατάσταση που βρίσκονται σήμερα.

Στο 3^ο κεφάλαιο αναλύεται η έννοια της δομικής αποτύπωσης και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για τις μετρήσεις και την αποτύπωση του κτιρίου μετέπειτα μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	4	
1.Μνημεία.....	5	
2.Μελέτη.....	7	
Κεφάλαιο 1 ^ο Ιστορικά Στοιχεία		
1.1 Η Αθήνα τον 19 ^ο αιώνα.....	9	
1.2 Νεοκλασικισμός.....	12	
1.3 Ιστορική αναδρομή Πυροσβεστικού σώματος.....	16	
1.4 Ονοματοθεσία οδού Μουρούζη.....	21	
Κεφάλαιο 2 ^ο Κτιριακές εγκαταστάσεις οδού Μουρούζη		
2.1 Ιστορία του κτιρίου.....	23	
2.2 Περιγραφή.....	26	
Κεφάλαιο 3 ^ο Δομική αποτύπωση.....		37
Βιβλιογραφία.....	40	
Παράρτημα.....	41	
• Κάτοψη Ισογείου Αρχηγείου.....	42	
• Κάτοψη 'Α ορόφου Αρχηγείου.....	43	
• Κάτοψη Στέγης Αρχηγείου.....	44	
• Όψη Α-Α' Αρχηγείου.....	45	
• Όψη Β-Β' Αρχηγείου.....	46	
• Όψη Γ-Γ' Αρχηγείου.....	47	
• Τομή Α-Α' Αρχηγείου.....	48	
• Τομή Β-Β' Αρχηγείου.....	49	
• Αξονομετρική απεικόνιση Αρχηγείου (3d).....	50	
• Όψη Α-Α' Αρχηγείου (3d).....	51	
• Κάτοψη Πύργου Ασκήσεων.....	52	
• Όψη Πύργου Ασκήσεων.....	53	
• Τομή Πύργου Ασκήσεων.....	54	
• Αξονομετρική απεικόνιση Πύργου (3d).....	55	
• Όψη Πύργου (3d).....	56	

Εισαγωγή

Το τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας είναι το αποτέλεσμα μιας επίπονης εργασίας που ξεκίνησε αρχικά με την προσπάθεια συγκέντρωσης δυσεύρετης ύλης της οποίας οι πηγές ήταν ελάχιστες. Χρειάστηκαν ημέρες προσπάθειας συλλογής πληροφοριών , για να μπορέσει να συγκεντρωθεί το υλικό το οποίο ήταν λιγιστό και διάσπαρτο. Το πόνημα αυτό είναι το μοναδικό που υπάρχει και αφορά την ιστορική μελέτη και αποτύπωση του νεοκλασικού κτιρίου/μνημείου του Αρχηγείου του Ά Πυροσβεστικού σταθμού Αθηνών.

Είναι σήμερα γενικά αποδεκτό ότι ,η διατήρηση της εθνικής ταυτότητας της χώρας μας μέσα στο παγκόσμιο τοπίο, μπορεί να γίνει και μέσα από την προβολή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και κατά συνέπεια την προβολή των ζωντανών μαρτύρων της ιστορίας και του πολιτισμού μας, που είναι τα μνημεία μας.

Πέρα όμως από αυτό οι σύγχρονες αντιλήψεις για τις αναπτυξιακές στρατηγικές θεωρούν ως ολοκληρωμένη ανάπτυξη την παράλληλη πορεία της βελτίωσης των υποδομών και της προβολής των έργων πολιτισμού. Έτσι καταλήγει να είναι εθνική υποχρέωση για την χώρα μας η καλλιέργεια ενός πνεύματος πολιτιστικής ανάτασης ,το οποίο μπορεί να αναπτυχθεί με την συντήρηση ,την αναστήλωση ,την τεκμηρίωση και την εν γένει προβολή του μνημειακού μας πλούτου.

Η Ελλάδα είναι μια χώρα με μοναδικό μνημειακό πλούτο. Χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο οδηγούμενοι από παλαιότερα ή και σύγχρονα συγγράμματα καταλήγουν να αναζητούν τα βήματα των περασμένων γενεών στον τόπο μας. Πολλές φορές όμως χάνονται στην αναζήτηση τους διότι εμείς οι Νεοέλληνες, τουλάχιστον οι γενιές των κρατούντων, δεν φρόντισαν να αναδείξουν όσο θα έπρεπε τον μνημειακό αυτό πλούτο.

Η χώρα μας είναι μία από τις λίγες χώρες στο κόσμο με τόσο μακραίωνη παρουσία της ανθρώπινης δραστηριότητας στο χώρο της. Το γεγονός αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την ύπαρξη πολλών χώρων που μαρτυρούν τη δραστηριότητα αυτή και κληροδοτεί στους σύγχρονους έλληνες την ευθύνη αξιοποίησης και ανάδειξης όλων αυτών των μαρτυριών της πολιτιστικής κληρονομιάς μας.

1. Μνημεία

Μέχρι το πρόσφατο παρελθόν η έννοια του μνημείου αφορούσε ένα μεμονωμένο έργο, μεγάλο ή μικρό αρχιτεκτόνημα ή πλαστικό δημιούργημα με κύριες φυσικά ιδιότητες την πρωτοτυπία ή γνησιότητα, την ιστορικότητα, την ποιότητα εκτέλεσης του και τον συμβολικό χαρακτήρα τον οποίο υποχρεούται να φέρει.

Στα 1913 ο Γιουβαννονί διακηρύσσει τις θεωρίες του για τις «*παράλογες απομονώσεις*» μνημείων. Σιγά-σιγά διευρύνεται η έννοια του μνημείου περιλαμβάνοντας όχι μόνο «*την υψηλή αρχιτεκτονική αλλά και τα απλά κτίρια*», και αφήνεται να διαφανεί η τάση που θα οδηγήσει στην πολεοδομική προστασία και στη διαμόρφωση των σύγχρονων θεωριών για τη συντήρηση των ιστορικών κέντρων και συνόλων.

Στη συνέχεια, μια σειρά συμβάσεων και συμφωνιών από διεθνείς οργανισμούς (UNESCO, ICOMOS, κλπ.) αναφέρονται στην σπουδαιότητα της τεκμηρίωσης, αλλά και στις απαραίτητες ενέργειες με σκοπό την αποτύπωση, αρχειοθέτηση, διαχείριση, διάθεση δεδομένων κλπ.

Σύμφωνα με την σύμβαση για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ευρώπης, Σύμβαση της Γρανάδας (1985), τα μνημεία είναι κάθε κατασκευή ιδιαίτερα σημαντική λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού τους ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων ή διακοσμητικών στοιχείων που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους. Επίσης τα αρχιτεκτονικά σύνολα είναι ομοιογενή σύνολα αστικών ή αγροτικών κατασκευών σημαντικά λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού τους ενδιαφέροντος, τα οποία βρίσκονται σε τέτοια συνάφεια μεταξύ τους ώστε να σχηματίζουν ενότητες που να μπορούν να οριοθετηθούν τοπογραφικά. Και τέλος οι τόποι είναι σύνθετα έργα του ανθρώπου και της φύσης, εν μέρει κτισμένα, τα οποία αποτελούν εκτάσεις τόσο χαρακτηριστικές και ομοιογενείς ώστε να μπορούν να οριοθετηθούν τοπογραφικά και τα οποία είναι σημαντικά λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού τους ενδιαφέροντος.

Η έννοια ενός ιστορικού μνημείου δεν καλύπτει μόνο το μεμονωμένο αρχιτεκτονικό έργο, αλλά και την αστική ή αγροτική τοποθεσία που μαρτυρεί ένα ιδιαίτερο πολιτισμό, μια ενδεικτική εξέλιξη ή ένα ιστορικό γεγονός. Αυτό ισχύει όχι μόνο για τις μεγάλες δημιουργίες, αλλά και για τα ταπεινά έργα, που με τον καιρό απέκτησαν σημασία.

Γενικότερα σαν μνημείο μπορεί να χαρακτηριστεί κάθε αντικείμενο, έργο, οικοδόμημα ή δομημένο σύνολο που δημιουργήθηκε έχοντας έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα που το

διαφοροποιεί και το αναδεικνύει ανάμεσα σε άλλα καθιστώντας το τεκμήριο ιστορίας. Αν εξετάσουμε ετυμολογικά τη λέξη μνημείο προέρχεται από τη ρίζα της λέξης μνήμη και ερμηνεύεται σαν «ενθύμημα» δηλαδή κάθε τι που μας θυμίζει την ύπαρξη προγενέστερης δραστηριότητας. **Με τον όρο Μνημείο, νοείται κάθε απομεινάρι πολιτισμού, φορέας ιστορικών, τεχνικών και άλλων πολύτιμων πληροφοριών τόσο της αντίστοιχης ιστορικής περιόδου, όσο και των φαινομένων που συνέβησαν στο διάστημα που μεσολάβησε από την κατασκευή και χρήση μέχρι τη σύγχρονη παρατήρηση και μελέτη.** Τέτοιο είναι και το κτίριο που μελετάμε, ο Ά Πυροσβεστικός σταθμός Αθηνών καθώς και ο πύργος ασκήσεων στον προαύλιο χώρο του σταθμού.

Ένα μνημείο μπορεί να έχει τις διαστάσεις ενός μεγάλου ή μικρού κτηρίου, μπορεί όμως και να είναι υπερβολικά μικρών διαστάσεων (όπως π.χ. ένας σφραγιδόλιθος) ή να εκτείνεται σε πάρα πολλά στρέμματα της επιφάνειας του εδάφους (όπως ο πολεοδομικός ιστός μιας αρχαίας πόλης, όπως ορίζεται από τους αντίστοιχους αρχαίους τοίχους της). **Το πρώτο βήμα,** στο οποίο στηρίζεται η μελέτη και η διάγνωση και με βάση το οποίο μπορεί να γίνει προγραμματισμός και εκτέλεση έργων προστασίας, συντήρησης, αναστήλωσης ή οποιασδήποτε άλλης επέμβασης σε ένα Μνημείο **είναι κατά γενική παραδοχή η λεπτομερής και με ακρίβεια καταγραφή της επικρατούσας κατάστασης, ή αλλιώς η αποτύπωσή του.**

Τα χαρακτηριστικά που καθορίζουν κάθε μνημείο είναι συναρτήσεις του τόπου, του χρόνου, της δομής, της μορφής, της ιστορίας και άλλων παραγόντων και προσδίδουν στο μνημείο μια ξεχωριστή παρουσία. Παρουσία Μνημείου στο χώρο και στο χρόνο είναι το σύνολο των δομικών κατασκευών, των αρχιτεκτονικών μορφών, των διακοσμητικών λεπτομερειών, των επιγραφών, των ιστορικών ή αρχαιολογικών ευρημάτων, των γραπτών ή προφορικών πηγών και γενικότερα ό,τι μπορεί να μας πληροφορήσει για τη δημιουργία, τη ζωή και την ιστορία του μνημείου θεωρούμενου ως ενιαίου συνόλου μέσα στον χώρο και το χρόνο.

Τα μνημεία μπορούν να ταξινομηθούν σύμφωνα με τα χρονολογικά πλαίσια της αρχικής τους δημιουργίας, έτσι **ο Ά Πυροσβεστικός σταθμός Αθηνών είναι ένα Νεώτερο μνημείο** καθώς η κατασκευή του τοποθετείται σε αυτό το χρονικό διάστημα της ελληνικής ιστορίας που ονομάζουμε νεότερη.

2. Η μελέτη

Η μελέτη ανάδειξης ενός διατηρητέου κτιρίου, μνημείου ή ενός μνημειακού – ιστορικού συνόλου δεν έχει τον χαρακτήρα μιας απλής διαδικασίας επισκευής και συντήρησης των υλικών χαρακτηριστικών του. Μια τέτοια μελέτη αποβλέπει στη διατήρηση και διαίωνιση των ιστορικών, πνευματικών και φυσικών αξιών που αντιπροσωπεύει κάθε αξιόλογο δομικό μνημείο.

Η αρχιτεκτονική αποτύπωση αποτελείται από ένα σύνολο διεργασιών που σκοπό έχουν να απεικονίσουν το αποτέλεσμα των μετρήσεων και του σχεδιασμού ενός υπαρκτού κτιρίου, τεκμηριώνοντας σωστά τις διαστάσεις του, τα μορφολογικά, τα δομικά, τα διακοσμητικά και γενικά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.

Επειδή λοιπόν αυτά τα χαρακτηριστικά πρέπει να απεικονίζουν την πραγματική υπάρχουσα κατάσταση του κτίσματος, ως προς τη μορφή της κατασκευής, τη στατική του κατάσταση, τις λειτουργίες του, κ.τ.λ., είναι απαραίτητο να χρησιμοποιήσουμε για την καταγραφή αυτή συμβατικές μορφές σχεδιασμού που

χρησιμοποιούμε γενικά στην απεικόνιση των κοινών χαρακτηριστικών των δομικών κατασκευών όπως κατόψεις, τομές και όψεις.

Αποτύπωση ενός κτιρίου και ιδιαίτερα ενός μνημείου σημαίνει τη μέτρηση και το σχεδιασμό του σύμφωνα με τις αρχές της παραστατικής γεωμετρίας. Επιπρόσθετα πρέπει στην αποτύπωση να εμπεριέχονται όλα τα αναγκαία και ικανά στοιχεία που προέρχονται από την παρατήρηση του κτίσματος και που βοηθούν έναν τρίτο να κατανοήσει την γεωμετρία, τη μελέτη τις μορφές και γενικότερα της σύνθεσής του, της τεχνικής με την οποία κατασκευάστηκε και τέλος τα ιστορικά του στοιχεία.

Ταυτόχρονα, η ιστορική διερεύνηση ενός κτίσματος είναι ιδιαίτερα σημαντική διότι επιτρέπει να εντοπίσουμε και να το εντάξουμε σε ένα συγκεκριμένο ρυθμό αρχιτεκτονικής έκφρασης ή ακόμη, όπως συμβαίνει σε περιπτώσεις διαχρονικής κατοίκησης, να επαναπροσδιορίσουμε τη διαδικασία εξέλιξης και επεμβάσεων όταν το κτίριό μας δεν ανήκει σε μια ενιαία στιλιστική ενότητα, αλλά είναι αποτέλεσμα προσθηκών διαφορετικών περιόδων. Η αρχιτεκτονική αποτύπωση αποτελεί λοιπόν το σχεδιαστικό αποτέλεσμα των γενικών και λεπτομερειακών μετρήσεων, των μορφολογικών, τεχνικών και των ιστορικών μελετών. Η σύνθεση όλων των παραπάνω βοηθά στην απόδοση του χαρακτήρα του έργου ή πιο απλά στην αναδιατύπωση της συνθετικής διαδικασίας, δημιουργίας και υλοποίησης του έργου.

Σκοπός των μελετητών λοιπόν είναι να βρουν τις τεχνικές εκείνες που σε συνδυασμό με τα κατάλληλα υλικά θα ισχυροποιήσουν τους δεσμούς του παρελθόντος με τις ανάγκες του παρόντος και του μέλλοντος.

Η σύνταξη μελετών αυτής της κατηγορίας είναι ένα σύνθετο πρόβλημα και η μεθοδολογία , χωρίς να μπορεί να τυποποιηθεί απόλυτα είναι αρκετά περίπλοκη .Στάδια που μπορεί να περιλαμβάνει μία μελέτη ανάδειξης ενός ιστορικού μνημείου τις πολιτιστικής κληρονομιάς είναι συνήθως τα ακόλουθα:

- Ιστορική έρευνα
- Δομική Αποτύπωση.

Κεφάλαιο 1^ο Ιστορικά Στοιχεία

1.1 Η Αθήνα τον 19^ο αιώνα

«Η Αθήνα ήταν ένα χωριό» (:)

Αποτελεί κοινό τόπο της ιστοριογραφίας για την Αθήνα των νεωτέρων χρόνων, η επισήμανση της ασημαντότητας της, προτού επιλεγεί ως πρωτεύουσα του ελεύθερου κράτους, λόγου χάριν *«Όταν έγινε η επιλογή της ως Πρωτεύουσας, η Αθήνα ήταν ένα χωριό 4,000 κατοίκων και ο Πειραιάς μια ασημαντη ιχθυόσκαλα»*, *«Ήσαν δε τότε {1834} αι Αθήναι κομμόπολης 10 ή 12,000 κατοίκων, πλήρης ερειπίων, ολίγας κατοίκους παρά τους πρόποδας της Ακροπόλεως έχουσα»*. Άυτες είναι κάποιες χαρακτηριστικές φράσεις, με κλιμακούμενες αποχρώσεις αυτής της αντίληψης.

Εντούτοις οι μαρτυρίες της εποχής υποδηλώνουν ότι αυτή η εντύπωση δεν ανταποκρίνεται στα πράγματα. «Η Αθήνα η πόλις» αποτελεί το σκηνικό των ενθυμημάτων του Παναγή Σκούζε «από τα 1788 έως τα 1796», ενώ την γενέθλια «πολιτεία των Αθηνών» επισκέπτεται ο Παναγιώτης Κοδρίκας στα 1789. Φτάνοντας με τον Λόρδο Βύρωνα το 1810 ο Βαρόνος Hobhouse και ακούγοντας τον οδηγό τους να λέει «αφέντη, να η χώρα», νόμισε πως άκουσε «να το χωριό», αλλά *«έκπληκτοι είδαμε σε μία πεδιάδα σε μεγάλη μας απόσταση , μία μεγάλη πόλη γύρω από ένα περίοπτο ύψωμα, πάνω στο οποίο μπορέσαμε να διακρίνουμε κάποια οικοδομήματα, και πέραν της πόλεως την θάλασσα»*.

Πράγματι σε όλη τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, η Αθήνα όχι μόνο παρέμεινε πόλη, αλλά παρέμεινε σταθερά η μεγαλύτερη πόλη της Στερεάς Ελλάδας, ακολουθούμενη από την Θήβα τη Λιβαδειά, τη Λαμία ,την Αταλάντη, τα Σάλωνα και αργότερα το Μεσολόγγι, ενώ παρουσίασε αισθητή γεωγραφική επέκταση ,εκτός των μεσαιωνικών της ορίων. Έδρα Μητρόπολης και Οθωμανικού Κάζα ,ανέπτυξε την ειδικευσή της σε μία σειρά από δραστηριότητες αστικού χαρακτήρα, όπως η βιοτεχνία μεταξωτών υφασμάτων, η σαπωνοποιία και η βυρσοδεψία.

Μεταξύ δε των πόλεων της κατόπιν ελεύθερης Ελλάδας , πράγμα που έχει ξεχωριστή σημασία αφού μεταξύ αυτών επρόκειτο να επιλεγεί εκ των πραγμάτων η πρωτεύουσα, η προεπαναστατική Αθήνα ερχόταν Τρίτη μετά από Τρίπολη και Πάτρα. Ο ακριβής αριθμός των κατοίκων της είναι δύσκολο να καθοριστεί αλλά όλες οι ενδείξεις, εντούτοις τείνουν προς έναν αριθμό της τάξεως των 10000.

Στις 3 Φεβρουαρίου του 1830, στο Λονδίνο υπογράφεται το πρωτόκολλο με το οποίο αναγνωρίζεται η Ελλάδα ως ανεξάρτητο και ελεύθερο κράτος. Παρόλα αυτά οι Τούρκοι δεν

έχουν ακόμα αποχωρίσει από την Αθήνα και η τουρκική φρουρά εξακολουθεί να κατέχει την Ακρόπολη, την οποία παραδίδει σχεδόν 3 χρόνια έπειτα, τον Μάρτιο του 1833.

Τρεις μήνες αργότερα υπογράφεται το διάταγμα με το οποίο ορίζεται η πόλη των Αθηνών πρωτεύουσα του νεοσύστατου Ελληνικού Κράτους.

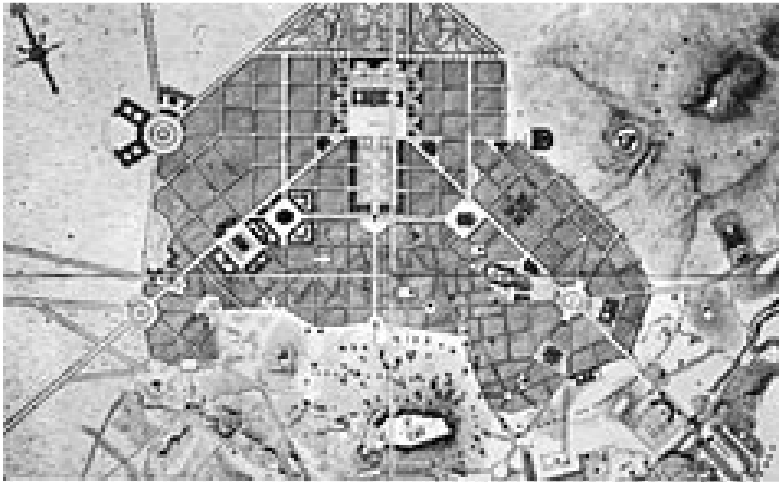
Αθήνα 19^{ος} αιώνας

Η κατάσταση της Αθήνας τη χρονική αυτή στιγμή είναι τραγική. Στο συμπέρασμα αυτό συγκλίνουν οι μαρτυρίες όλων των περιηγητών που πέρασαν από εκεί αυτή την περίοδο. Έτσι αρχίζει μια τεράστια προσπάθεια πολεοδομής και οικοδόμησης, για να μπορέσει η πόλη τα επόμενα χρόνια να ανταποκριθεί στις ανάγκες του διοικητικού και εμπορικού κέντρου που καλείται να αποτελέσει.

Ο πρώτος πολεοδομικός χάρτης των Αθηνών εκπονήθηκε από τους αρχιτέκτονες Κλεάνθη και Schaubert. Πρόκειται για ένα φιλόδοξο σχέδιο, πλήρως τεκμηριωμένο, με αυστηρή και άνετη ρυμοτόμηση που αφήνει αρκετούς ελεύθερους χώρους και εξασφαλίζει μια εκτεταμένη αρχαιολογική ζώνη γύρω από την Ακρόπολη.

Το σχέδιο αυτό δεν θα πραγματοποιηθεί ποτέ γιατί μετά τις πρώτες χαράξεις οι Αθηναίοι συνειδητοποιούν ότι οι ιδιοκτησίες τους δεσμεύονται και τα στενά τους συμφέροντα βλάπτονται. Έτσι, αντιδρούν δυναμικά και η πολεμική που υιοθετούν, σε συνδυασμό με την

οικονομική αδυναμία του κράτους για την αντιμετώπιση των εκτεταμένων απαλλοτριώσεων, προκαλούν την αναστολή της εφαρμογής του.

Η πολεοδομική πρόταση των Κλεάνθη και Schaubert του 1833

Στις 18 Σεπτεμβρίου 1834, εγκρίνεται το νέο πολεοδομικό σχέδιο του Klenze το οποίο έχει ως βάση το πρώτο που εκπονήθηκε από τους Κλεάνθη και Schaubert, με σημαντικές ωστόσο τροποποιήσεις ως προς τα πλάτη των οδών, το πλήθος και το μέγεθος των ελεύθερων χώρων, την έκταση της αρχαιολογικής ζώνης. Και αυτό όμως δεν εφαρμόστηκε στην ολότητά του (ενδεικτικά αναφέρονται: η αλλαγή θέσης των Ανακτόρων και η μεταφορά από τον Κεραμεικό στον άξονα της Ερμού, η δημιουργία της Πλατείας Συντάγματος, η χάραξη της Λεωφ. Αμαλίας, κ.λπ.).

Δεν έχει νόημα να επεκταθούμε περισσότερο στην πρώτη πολεοδομική χάραξη της πόλης των Αθηνών. Πρέπει όμως να πούμε ότι τόσο οι συνεχόμενες απαλλοτριώσεις που αυτή συνεπάγεται και η ανάγκη στέγασης του πληθυσμού, που μοιραία μαζεύεται στην πρωτεύουσα, όσο και η αναγκαιότητα εξεύρεσης έδρας για τις διοικητικές υπηρεσίες του νεοσύστατου κράτους δημιουργούν μια έντονη οικοδομική δραστηριότητα.

Η τελική μορφή του πολεοδομικού σχεδίου των Αθηνών, μετά την επέμβαση του Gaertner και την οριστική τοποθέτηση των Ανακτόρων στον αυχένα μεταξύ Λυκαβηττού και Ακροπόλεως, έξω από τη Μεσόγαια πύλη του τείχους.

Την περίοδο αυτή λοιπόν αρχίζουν να κτίζονται τα πρώτα δημόσια κτήρια. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Στο διάστημα 1834-1835: Οι Βασιλικοί Στάβλοι, το Νομισματοκοπείο στην Κλαυθμώνος, το Βασιλικό Τυπογραφείο (Αρσάκη και Σανταρόζα).
- Στο έτος 1836: Τα Βασιλικά Ανάκτορα, το Στρατιωτικό Νοσοκομείο (Μακρυγιάννη και Διονυσίου Αρεοπαγίτου), το Πολιτικό Νοσοκομείο στην Ακαδημίας.
- Στη συνέχεια: Το Πανεπιστήμιο (1839), το Οφθαλμιατρείο (1847), η Στρατιωτική Φαρμακαποθήκη (1850), το Αστεροσκοπείο (1843).

Παράλληλα, πρέπει να αναφέρουμε τα εξαιρετικά κτήρια που οικοδομήθηκαν την περίοδο αυτή από πλούσιους ομογενείς, τα οποία ακόμα και σήμερα θεωρούνται από τα πρώτα αρχιτεκτονικά μνημεία της πόλης. Ενδεικτικά αναφέρονται: Αρσάκειο (1846), Βαρβάκειο Λύκειο (1857), Μετσόβειο Πολυτεχνείο (1862), Ζάππειο Μέγαρο (1874).

1.2 Νεοκλασικισμός

Με τον όρο νεοκλασικισμός, χαρακτηρίζεται μια μεγάλη πολιτιστική κίνηση, που διαδόθηκε ευρύτατα στην Ευρώπη, στη δεύτερη πενήκονταετία του 18ου αιώνα και στις πρώτες δεκαετίες του 19ου. Η αρχή του ανάγεται στο ενδιαφέρον για τις αρχαιολογικές σπουδές, που ανακινήθηκε μετά τις επιτυχείς ανασκαφές του Ηρακλείου και της Πομπηίας στην Καμπανία. Αρχαιολόγοι από όλες τις μεγάλες χώρες της Ευρώπης, θεώρησαν καθήκον

τους την έρευνα των αρχαίων πολιτισμών, πράγμα που διευκολύνθηκε από την διάδοση των τελευταίων ανακαλύψεων: το αεροπλάνο, και η συστηματοποίηση της ακτοπλοΐας, μηδένισαν τις αποστάσεις με αποτέλεσμα την εύκολη εξερεύνηση απομακρυσμένων πολιτισμών. Τα αποτελέσματα των ερευνών αυτών μέσα από τις επιστημονικές δημοσιεύσεις, δεν άφησαν ανεπηρέαστα τα καλλιτεχνικά δρώμενα του ευρωπαϊκού χώρου. Σημειώθηκε λοιπόν μια όψιμη στροφή τις καλλιτεχνικής δραστηριότητας της Ευρώπης, στο κλασικό ιδεώδες. Για δεύτερη φορά δηλαδή, μετά από την αναγέννηση, η ιδέα περί ωραίου, ξαναγύρισε στην κλασική της θεώρηση.

Σε ότι λοιπόν αφορούσε τις εικαστικές τέχνες, και ειδικά την αρχιτεκτονική, επανήλθε το αρχαίο λεξιλόγιο, τόσο αποσπασματικά, όσο και ολοκληρωμένα σαν αυτούσιες συνθέσεις. Οι κίονες, τα αετώματα, οι θριγκοί, έκαναν την εμφάνισή τους στις όψεις των κτισμάτων και μάλιστα αναπαριστώμενοι πλήρως. Αλλά και ολόκληρα κτίσματα όπως η γλυπτοθήκη του Μονάχου, μιμήθηκαν αρχαία οικοδομήματα, σαν αυτοτελή κτίσματα.

Το καλλιτεχνικό αυτό κίνημα του νεοκλασικισμού, κατέκτησε σαν μόδα, όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής. Ειδικά στην αρχιτεκτονική, βρήκε εφαρμογή σε όλες τα είδη των κατασκευών και δεν έμεινε περιορισμένο στην μικρή κλίμακα της κατοικίας. Τα κλασικά πρότυπα, εφαρμόστηκαν και σε οικιστικά σύνολα, σε πόλεις ολόκληρες, αλλά και σε έπιπλα, σε χρηστικά οικιακά αντικείμενα ακόμα και σε μηχανές της εποχής. Η εφαρμογές αυτές, και η διαβάθμιση της κλίμακας, είχαν σαν αποτέλεσμα την γέννηση αντίστοιχων κινήματων.

Ο κλασικισμός, ή αλλιώς και **εκλεκτικισμός**, ήταν η εφαρμογή των κλασικών μορφών, στο επίπεδο της κατοικίας. Τόσο στην όψη μιας κατοικίας της εποχής όσο και στην κάτοψη, κανείς μπορεί να αναγνωρίσει της επιρροές των κλασικών προτύπων, όπως τους κίονες, τα αετώματα αλλά και τις συμμετρικές χαράξεις.

Η εφαρμογή των κλασικών προτύπων σε γενικότερη κλίμακα οικιστικών συνόλων ελευθέρων χώρων και τμημάτων πόλεων, έμεινε σαν **ιστορισμός**. Ο στολισμός των πλατειών με κλασικά, ή κλασικίζοντα αγάλματα, τα πάρκα και οι πλατείες με τους συμμετρικούς δρόμους και τα μνημεία, είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα **του ιστορισμού**.

Τέλος **ο νεοκλασικισμός** ήταν η γενικότερη εφαρμογή των ιστορικών και κλασικών προτύπων σε επίπεδο δημιουργίας ολόκληρων πόλεων και της αρχιτεκτονικής γενικότερα.

Η τελευταία αυτή κλίμακα, χαρακτήρισε την οικοδομική δραστηριότητα της εποχής, αφού συνέπεσε με την αποκρυστάλλωση των εθνικών κρατών και τη δημιουργία των μεγάλων πόλεων – πρωτευουσών της Ευρώπης.

Η σύγχρονη Αθήνα, όπως αρχικά ορίστηκε ως νέα πρωτεύουσα της Ελλάδας, προσπαθώντας να προσαρμοστεί στον νέο της ρόλο, θεώρησε επιτακτική την ανάγκη να ακολουθήσει την Ευρώπη. Έτσι, με την ίδρυση του ελληνικού κράτους, οι Βαυαροί βασιλείς επιλέγουν τον νεοκλασικισμό ως επίσημη μορφολογική έκφραση.

Η τέχνη αποτελεί ανέκαθεν στοιχείο προόδου. Η έννοια της «προόδου» θα μπει έτσι και στο νεότευκτο ελληνικό κράτος, ακριβώς όπως συνέβαινε στον δυτικό κόσμο. Στην Ελλάδα όμως ο όρος θα αποκτούσε ιδιαίτερο νόημα γιατί ήταν συνώνυμο του εξευρωπαϊσμού. Τότε μιλούσαν κατά κόρον, εν είδει ιδεολογικής προπαγάνδας, για την «επιστροφή των τεχνών στην κοιτίδα τους». Ένα θαυμάσιο ιδεολόγημα, ευρωπαϊκής προέλευσης, που ούτε λίγο ούτε πολύ δημιουργούσε μια ποιητική εικόνα εξαιρετικά χρήσιμη για την ιστορική κατάσταση. Οι τέχνες που άνθησαν κατά την αρχαιότητα στην Ελλάδα, ύστερα από πολλές περιπέτειες και σκλαβιά, επέστρεφαν στην πατρίδα τους για να λάμψουν ξανά.

Πάνω σε αυτές τις αισθητικές προτιμήσεις της ευρωπαϊκής τέχνης εξελίχθηκε λοιπόν η αρχιτεκτονική και στην Ελλάδα. Η βυζαντινή παράδοση και η λαϊκή παραδοσιακή αρχιτεκτονική δεν κρίνονται άξιες να εκφράσουν το ύφος του νέου κράτους. Από την άλλη μεριά, ο ρόλος των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων στα εσωτερικά πράγματα της Ελλάδας έγινε φανερός από την πρώτη στιγμή. Ιδίως μετά την εγκαθίδρυση της Οθωνικής βασιλείας, υπήρξε αθρόα προσέλευση τεχνικού αλλά και διοικητικού προσωπικού, από την Ευρώπη.

Το προσωπικό αυτό, κατέλαβε καίριες θέσεις στη διοίκηση, στην εκπαίδευση, και στις κατασκευές, και συνέβαλε στην διαμόρφωση μιας πολιτιστικής ταυτότητας για τους μέχρι πρόσφατα υπόδουλους Έλληνες.

Στην νέα πρωτεύουσα λοιπόν, με το βαρύ όνομα, την Αθήνα, τα φιλόδοξα οικοδομικά προγράμματα πρώτα από ξένους αρχιτέκτονες και μετά από Έλληνες φορείς ξένης καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, εφάρμοσαν το νεοκλασικισμό, σε όλα τα επίπεδα. Το νέο ρυμοτομικό σχέδιο, αλλά και οι πλατείες τα πάρκα και τα δημόσια κτήρια, σχεδιάστηκαν υπό της επιταγές του νεοκλασικού ιδεώδους. Η μεγάλη λοιπόν αρχιτεκτονική, του δημόσιου χώρου, απασχολήθηκε μοιραία, με προβλήματα που είχαν να κάνουν όχι μόνο με αντιγραφή μορφών όπως τους κίονες, αλλά και την επεξεργασία της κάτοψης, ή των υλικών. Η διαμόρφωση δηλαδή των εσωτερικών χώρων ενός κτιρίου με χρηστικό ρόλο, πράγμα που δεν είχε διαμορφωθεί στους αρχαίους ναούς, προβλημάτισε τους αρχιτέκτονες της εποχής.

Μέσα στο ευρωπαϊκό περιβάλλον λοιπόν της μόδας του νεοκλασικισμού, το ένδοξο αρχαιοελληνικό κλασικό παρελθόν, ήρθε σαν φυσική συνέπεια. Έτσι, για το νεοσύστατο νεοελληνικό κράτος, ο νεοκλασικισμός φορτίστηκε ιδεολογικά. Έγινε το ένδοξο παρελθόν, που

άξιζε να νοσταλγεί κανείς, και σε αυτό στρατεύτηκαν οι εικαστικές τέχνες και η αρχιτεκτονική. Υιοθετήθηκε λοιπόν αβίαστα σαν το κυρίαρχο καλλιτεχνικό κίνημα και πολιτιστική ταυτότητα του νεογέννητου ελληνικού κράτους.

Ο νεοκλασικισμός αντιπροσωπεύει την λόγια αρχιτεκτονική, την αρχιτεκτονική από αρχιτέκτονες και συνοδεύεται από νεωτερικά στοιχεία σχετικά με , την τυπολογία και την λειτουργική οργάνωση, την μορφολογία και τον τρόπο κατασκευής. Δηλαδή, ορθολογισμός στη σύνθεση , στη λειτουργική και μορφολογική διάρθρωση των κτιρίων.

Το πρότυπο του «Αθηναϊκού νεοκλασικισμού» έχει τα εξής χαρακτηριστικά,

- Τριμερής κάτοψη : συμμετρική διάταξη με κεντρικό προθάλαμο και παράταξη χώρων εκατέρωθεν.
- Κεντρικό κλιμακοστάσιο.
- Τριμερής οργάνωση της όψης, σε αντιστοιχία με την κάτοψη.

Εκτός όμως από την καθαρά καλλιτεχνική αξία του, ο νεοκλασικισμός, αντιπροσώπευσε το σχολείο της τεχνικής αναβάθμισης της οικοδομικής, στην νεότερη Ελλάδα. Στα μεγάλα οικοδομικά προγράμματα της εποχής μεγάλοι ξένοι κυρίως αρχιτέκτονες και τεχνίτες που επέβλεψαν τα έργα, δίδαξαν ντόπιους τεχνίτες που ώθησαν την πρόοδο της οικοδομικής. Βέβαια αυτό έχει να κάνει και με την τελειότητα της αρχαίας ελληνικής οικοδομικής που μιμήθηκε ο νεοκλασικισμός, που όμως βρήκε τον τρόπο να εκφραστεί επιτυχώς ακόμα και με ευτελή υλικά. Σαν αποτέλεσμα λοιπόν οι τεχνίτες που μοιραία κάποια στιγμή απασχολήθηκαν σε μικρότερα ιδιωτικά έργα, έφεραν τα μοτίβα του νεοκλασικισμού στις ιδιωτικές κατοικίες και βοήθησαν στην διάχυση των αρχαιοελληνικών προτύπων του ωραίου, στην λαϊκή αρχιτεκτονική. Σαν καθήκον της επώνυμης αλλά και ανώνυμης αρχιτεκτονικής δραστηριότητας λοιπόν, οι μορφές, τα μοτίβα, αλλά οι τρόποι δομής, σε επίπεδο υλικών, συγκεντρώθηκαν σε ένα ενιαίο λεξιλόγιο σύνθεσης υιοθετώντας την νεοκλασική κατοικία.

Οι μεγαλοαστικές κατοικίες και τα δημόσια κτίρια αποτέλεσαν υποδείγματα για τα σπίτια των μεσοαστικών στρωμάτων, ωστόσο οι συνθήκες σε αστικό περιβάλλον και η καθημερινή ζωή δεν μπορούσαν να εξυπηρετηθούν από την άκαμπτη δομή και μορφή των αστικών μεγάρων. Έτσι σταδιακά άρχισαν να εμφανίζονται και πιο απελευθερωμένες μορφολογικές διατυπώσεις.

1.3 Ιστορική αναδρομή πυροσβεστικού σώματος

Οι αρχές του 19^{ου} αιώνα ήταν περίοδος σημαντικών γεγονότων, αλλαγών στον ελλαδικό χώρο. Το νεοσύστατο ελληνικό κράτος, βρέθηκε ξαφνικά, ανάμεσα στα ερείπια ενός μακροχρόνιου πολέμου. Χωρίς υποδομές, και έχοντας χάσει το τραίνο της βιομηχανικής επανάστασης, ο ελληνισμός προσπάθησε να ανακτήσει το χαμένο έδαφος μέσα από μεγάλα οικοδομικά προγράμματα. Κύριος αποδέκτης των προγραμμάτων αυτών, ήταν φυσικά η νέα πρωτεύουσα του κράτους η Αθήνα. Η πόλη στην οποία έπεσε το βάρος της νέας πρωτεύουσας, μετά το Ναύπλιο και την Αίγινα, λόγο μόνο και μόνο του ονόματος, δεν ήταν τίποτε άλλο από ένα χωριό, διάσπαρτο με ερείπια. Μέσα από επενδύσεις, και δωρεές ξένων αλλά και απόδημων ελλήνων, άρχισαν οι αναθέσεις σε ξένους αρχικά αρχιτέκτονες, οι οποίοι σχεδίασαν τα πρώτα μεγάλα δημόσια κτίρια.

Στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού αυτού, έγινε και η σύσταση του Πυροσβεστικού σώματος.

Η αρμοδιότητα και η ευθύνη για τη λήψη μέτρων οργάνωσης της πυρασφάλειας της χώρας μετά την ανακήρυξη της Ανεξαρτησίας της, ανατέθηκε στους Νομάρχες με το Διάταγμα της 26-4/8-5-1833. Παράλληλα, οι Δήμοι ήταν υποχρεωμένοι να διαθέτουν τα αναγκαία μέσα και εργαλεία για την κατάσβεση των πυρκαγιών, καθώς και προσωπικό, τους Ειρηνοφύλακες, οι οποίοι επιστράτευαν μεταξύ των παρευρισκόμενων, πολίτες για την κατάσβεση της πυρκαγιάς.

Στα Δημόσια κτίρια την αρμοδιότητα και την ευθύνη κατάσβεσης πυρκαγιών είχε ο στρατός και συγκεκριμένα οι Λόχοι Σκαπανέων.

Λόχος Πυροσβεστών

Στις 19 Δεκεμβρίου 1849 καταστράφηκε από πυρκαγιά το αρχοντικό της Δούκισσας της Πλακεντίας. Μια πυρκαγιά που κατέδειξε την αδυναμία του υφιστάμενου συστήματος πυρόσβεσης και απασχόλησε για καιρό τους αριστοκρατικούς κύκλους της τότε Αθηναϊκής κοινωνίας, με αποτέλεσμα ο τότε Υπουργός Στρατιωτικών Δημήτριος Καλλέργης, να συγκροτήσει ειδικό Στρατιωτικό Τμήμα αποκλειστικής πυροσβεστικής αποστολής. Στις 28 Οκτωβρίου 1854 ιδρύθηκε ο **Λόχος Πυροσβεστών** με δύναμη 92 ανδρών, με έδρα του το κτίριο, στον περίβολο της Παλιάς Βουλής, εκεί όπου σήμερα είναι το κτίριο του Ο.Τ.Ε. στην οδό Σταδίου.

Η δύναμη του Λόχου Πυροσβεστών για τις ανάγκες της τότε, μικρής Αθήνας ήταν αρκετή, πλην όμως διέθετε πρωτόγονα μέσα και δεν ήταν δυνατό να καλύψει μ' αυτά τις

μεγάλες ανάγκες πυρόσβεσης. Οι σοβαρές καταστροφές που ακολούθησαν τη σύσταση του Λόχου Πυροσβεστών , προβλημάτισαν τους τότε αρμοδίους οι οποίοι τελικά με το διάταγμα 17-7-1861 κατάργησαν και τον λόχο αυτό και στη θέση του ίδρυσαν ειδική Διλοχία Σκαπανέων και Πυροσβεστών ,με προορισμό την εκτέλεση έργων Πυροσβεστικής υπηρεσίας ,της υπηρεσίας Σκαπανέων ,υπονομοποιών και διαφόρων έργων αρχιτεκτονικής και οδοποιίας καθώς και της υπηρεσίας των εργατών Οικονομίας. Στο Σώμα αυτό εναλλάσσονταν στα πυροσβεστικά καθήκοντα και αυτά των σκαπανέων, υπονομοποιών με αποτέλεσμα να μην υπάρχει εξειδίκευση σε πυροσβεστικές επιχειρήσεις, κατά συνέπεια το νέο σχήμα αντί να βελτιώσει την κατάσταση ,την χειροτέρευε, παρά το γεγονός ότι η δύναμη κάθε λόχου ήταν 120 άνδρες.

Το νέο αυτό πυροσβεστικό σώμα λόγω της μεγάλης αριθμητικής του δύναμης δεν μπορούσε να στεγαστεί στο κτίριο της Παλαιάς Βουλής όπου είχε εγκατασταθεί ο Λόχος Πυροσβεστών. Για αυτό η Διλοχία Σκαπανέων και Πυροσβεστών εγκαταστάθηκε στο χώρο των Κρατικών Στρατιωτικών φυλακών, στα κτήρια της οδου Μουρούζη όπου στεγάζεται σήμερα ο πρώτος Πυροσβεστικός σταθμός Αθηνών και οι επιτελικές Υπηρεσίες του Αρχηγείου, όπου ήδη ήταν εγκατεστημένο ένα μικρό στρατιωτικό πυροσβεστικό άγημα , με σκοπό την προστασία των ανακτόρων.

Η Διλοχία αντιμετώπισε με επιτυχία τις πυρκαγιές στην Αθήνα, μέχρι την παραμονή των Χριστουγέννων του 1909 όπου μια μεγάλη και ανεξέλεγκτη πυρκαγιά καταστρέφει τα Ανάκτορα φανερώνοντας την αδυναμία και την ανεπάρκεια των μέσων που διέθετε για να την αντιμετωπίσει.

Πυροσβεστικό Σώμα

Το 1914 μέσα στην πολεμική ατμόσφαιρα που βρισκόταν ο τόπος, εξαιτίας του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου η Πυροσβεστική Μοίρα μετονομάστηκε σε **Λόχο Πυροσβεστών** χωρίς να αλλάξει τίποτε από την οργάνωση και τον εξοπλισμό της.

Το 1923 έγινε προμήθεια 20 βενζινοκίνητων πυροσβεστικών αυτοκινήτων και ο Λόχος Πυροσβεστών αντιμετώπισε με επιτυχία πολλές πυρκαγιές, χωρίς όμως και πάλι να καλύψει συνολικά τις μεγάλες ανάγκες πυροπροστασίας και πυρόσβεσης.

Το Σώμα αυτό, κάλυπτε κατά υποτυπώδη τρόπο την πυρασφάλεια Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και Πατρών. Στις άλλες πόλεις οι Δήμοι υποχρεώθηκαν να χρησιμοποιήσουν δημοτικούς εργάτες και μέσα για την κατάσβεση των πυρκαγιών.

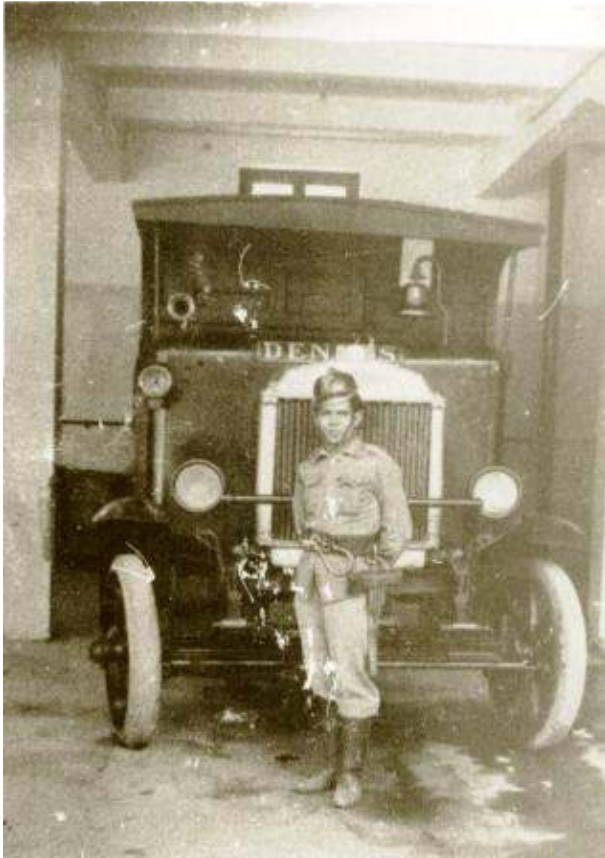

Στις 26 Απριλίου 1926 με Διάταγμα διαλύθηκε ο Λόχος Πυροσβεστών και σχηματίστηκε «**Πυροσβεστικό Σώμα**», εντελώς ανεξάρτητο από το λοιπό Στράτευμα με ξεχωριστή Διοίκηση υπαγόμενο απευθείας στις διαταγές του Υπουργείου Στρατιωτικών.

Ούτε όμως αυτός ο σχηματισμός απέδωσε, αφού οι μεγάλες πυρκαγιές που σημειώθηκαν τα επόμενα χρόνια ήταν τόσο καταστροφικές, ώστε ανησύχησαν σε μεγάλο βαθμό τις Ασφαλιστικές Εταιρείες, οι οποίες και έθεσαν αμέσως το θέμα αναδιοργάνωσης του Πυροσβεστικού Σώματος και υπαγωγής του σε άλλο Υπουργείο. **Στις 12 Μαΐου 1930 δημοσιεύτηκε ο Νόμος 4661 «περί διοργάνωσης Πυροσβεστικού Σώματος».** Σύμφωνα με αυτόν, **ιδρύεται το Πυροσβεστικό Σώμα ανεξάρτητο με δικούς του νόμους, με πλήρη αυτοδιοίκηση σε μορφή Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου και υπαγωγή στο Υπουργείο των Εσωτερικών.**

Το 1931 κατασκευάστηκε στο προαύλιο της οδού Μουρούζη, ο πρώτος στην Ελλάδα, Πυροσβεστικός Πύργος Ασκήσεων, ειδικό πυροσβεστικό γυμναστήριο και δαιδαλώδης σήραγγα για την εκπαίδευση των επαγγελματιών πυροσβεστών, ενώ παράλληλα κυκλοφορεί το πρώτο πυροσβεστικό βιβλίο με τίτλο «Θεωρία Πυροσβεστικής Τέχνης», σχετικά με τις γενικές αρχές και μεθόδους κατάσβεσης.

Το 1932 ιδρύθηκαν Πυροσβεστικές Υπηρεσίες στους Δήμους Αθηναίων, Πειραιώς και Θεσσαλονικέων.

Το 1935 προβλέφθηκε θέση Αρχηγού στο Πυροσβεστικό Σώμα, την οποία καταλαμβάνει ο τότε Αρχηγός της Αστυνομίας Πόλεων Δημήτριος Τρύφοντας. Το 1936 ιδρύθηκε στην Αθήνα η Πυροσβεστική Σχολή για την εκπαίδευση των Δοκίμων Πυροσβεστών της 6ης Εκπαιδευτικής Σειράς, ενώ το επόμενο χρόνο ιδρύεται στον Πειραιά, ο πρώτος Λιμενικός Πυροσβεστικός Σταθμός, εξοπλισμένος

Μέχρι και το 1940 το Πυροσβεστικό Σώμα, έκανε σοβαρές προσπάθειες για την βελτίωση της οργάνωσής του, αύξησε το προσωπικό του, εξοπλίστηκε σε μέσα, ενώ ιδρύθηκαν Πυροσβεστικές Υπηρεσίες σε πολλές μεγάλες πόλεις. Κατά τη διάρκεια του πολέμου, συμμετείχε ενεργά στην πολιτική άμυνα της χώρας, ειδικά σε επιχειρήσεις κατάσβεσης στους βομβαρδισμούς Αθηνών-Πειραιώς. Προκειμένου να ανταποκριθεί καλύτερα στις αυξημένες ανάγκες των πολεμικών επιχειρήσεων, ιδρύονται Πυροσβεστικές Υπηρεσίες στις πόλεις της Κέρκυρας, Ιωαννίνων, Αγρινίου, Φλώρινας, Πρέβεζας, Καλαμάτας και Μυτιλήνης.

Στις 17-12-1940 ιδρύεται στην απελευθερωμένη Κορυτσά, μετά την κατάληψη της από τον Ελληνικό Στρατό, Πυροσβεστικός Σταθμός Γ΄ Τάξεως, με Διοικητή το Σταθμάρχη Β΄ Σταθόπουλο Τρύφωνα. Παράλληλα, την περίοδο της κατοχής, πολλοί ήταν οι υπάλληλοι του Σώματος που οργανώθηκαν και συμμετείχαν σε διάφορες αντιστασιακές οργανώσεις.

Το 1943 ιδρύονται οι Διοικήσεις Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Πόλεων, ενώ παράλληλα συστήνονται θέσεις ιατρών στην Αθήνα, Πειραιά, Θεσσαλονίκη και Πάτρα.

Κατά τη μεταπολεμική περίοδο το Πυροσβεστικό Σώμα αναδιοργανώνεται με την ίδρυση Υπηρεσιών σε όλη τη χώρα, την πρόσληψη προσωπικού και εξοπλίζεται με νέα οχήματα.

Το Σεπτέμβριο του 1945 το σύνολο της υπηρετούσας δύναμης είναι 1084, ενώ η προβλεπόμενη οργανική δύναμη ανέρχεται σε 1300 πυροσβέστες.

Το 1948 παραχωρούνται στο Πυροσβεστικό Σώμα, τα πρώτα πλωτά μέσα, τρία ρυμουλκά που διασκευάστηκαν σε πυροσβεστικά πλοία. Το Μάρτιο του ίδιου χρόνου κυκλοφορεί το πρώτο τεύχος του πρώτου ελληνικού πυροσβεστικού περιοδικού με τίτλο «Πυροσβεστική Ηχώ». Το 1953 ιδρύεται το Επικουρικό Ταμείο Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος (ΕΤΥΠΣ), με σκοπό να παρέχει «εφ' άπαξ» χρηματικό βοήθημα στους πυροσβεστικούς υπαλλήλους όταν για οποιοδήποτε λόγο αποχωρούν από την Υπηρεσία. Το 1956 ψηφίζεται νομοθετική διάταξη, σύμφωνα με την οποία οι συντελεστές 9% και 11%, κατά τη μετάβαση ακινήτων αυξάνονται σε 11% και 13% αντίστοιχα, στις περιοχές των δήμων όπου υφίσταται ή ιδρύεται Πυροσβεστική Υπηρεσία.

Η συγκεκριμένη ρύθμιση εξασφαλίζει τα έξοδα λειτουργίας των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών και προωθεί την ίδρυση πολλών σε επαρχιακές πόλεις.

Το 1957 αρχίζει η παραλαβή πενήντα πυροσβεστικών οχημάτων τύπου MAGIRUS – DEUTZ με τα οποία βελτιώνεται η επιχειρησιακή δυνατότητα του Πυροσβεστικού Σώματος.

Το 1966 ιδρύεται, το Ταμείο Αρωγής Υπαλλήλων Πυροσβεστικού Σώματος (ΤΑΥΠΣ) με σκοπό τη παροχή μερίσματος στους πυροσβεστικούς υπαλλήλους που αποχωρούν από την Υπηρεσία ή στα μέλη της οικογένειάς τους.

Το 1968 δημοσιεύεται ο Α.Ν. 360, σύμφωνα με τον οποίο το Π.Σ. ανήκει στα Σώματα Ασφαλείας. Ο ίδιος νόμος ιδρύει τη Πυροσβεστική Σχολή με τμήματα Δοκίμων Ανθυποπυραγών, Αρχιπυροσβεστών, Πυροσβεστών και Επιμόρφωσης και Μετεκπαίδευσης.

Το 1969 καθιερώνεται ο θεσμός των περιπολικών πυροσβεστικών οχημάτων προκειμένου να μειωθεί ο χρόνος απόκρισης σε συμβάντα στις μεγάλες πόλεις, λόγω της αυξημένης κυκλοφοριακής κίνησης. Επίσης την ίδια χρονιά μετονομάζονται οι βαθμοί του προσωπικού του Π.Σ., ονομασίες που ισχύουν μέχρι και σήμερα. Το 1970 ανατίθενται στους βαθμοφόρους του Πυροσβεστικού Σώματος από το βαθμό του Αρχιπυροσβέστη παραγωγικής Σχολής και άνω, τα καθήκοντα ανακριτικού υπαλλήλου για την εξιχνίαση των εγκλημάτων εμπρησμού, καθώς και του Δημοσίου Κατηγόρου.

Επίσης μεταφέρεται από την πολεμική αεροπορία στο Πυροσβεστικό Σώμα, η ευθύνη της πυροπροστασίας των Πολεμικών Αεροδρομίων, ενώ παράλληλα ιδρύεται σε κάθε ένα από αυτά, Πυροσβεστικός Σταθμός. Τέλος εκδίδεται από το Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος το

πρώτο μηνιαίο τεύχος του επίσημου περιοδικού του «ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΙΣ ΦΩΤΙΕΣ», το οποίο μετονομάζεται το 1973 σε «Πυροσβεστική Επιθεώρηση».

Το 1971 συστήνεται η Μουσική Μπάντα του Πυροσβεστικού Σώματος.

Το 1972 ιδρύεται το Κέντρο Ασύρματης Επικοινωνίας Πυροσβεστικού Σώματος (199 Κ.Α.Ε), το οποίο το 1992 μετονομάζεται σε Συντονιστικό Επιχειρησιακό Κέντρο Υπηρεσιών του Πυροσβεστικού Σώματος (Σ.Ε.Κ.Υ.Π.Σ.).

Το 1975 για πρώτη φορά το Πυροσβεστικό Σώμα αποκτά Αρχηγό, προερχόμενο από τους αξιωματικούς του. Τη θέση καταλαμβάνει ο Κων/νος Γκίκας, μέχρι τότε Υπαρχηγός του Π.Σ.

1.4 Ονοματοθεσία Οδού Μουρούζη

Η οδός Μουρούζη-δρόμος σύμβολο για την ελληνική πυροσβεστική πραγματικότητα.

Η διοίκηση καθώς και ένας Λόχος από τη Διλοχία Σκαπανέων και Πυροσβεστών με τον υλικοτεχνικό τους εξοπλισμό , εγκαταστάθηκαν στο Φρουραρχείο Αθηνών όπως είδαμε και παραπάνω , με το διάταγμα 17-7-1861 , όπου στεγάζονταν και οι Στρατιωτικές φυλακές , στην οδό Μουρούζη 4. Εκεί μέχρι σήμερα στεγάζεται το Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος , η ψυχή και το σήμα κατατεθέν της ίδιας της πυροσβεστικής ιστορίας.

Με το πέρασμα του χρόνου , οι εγκαταστάσεις της οδού Μουρούζη (Διλοχία και Φρουραρχείο) έγιναν κομβικό σημείο της στρατιωτικής ζωής της Αθήνας.

Το όνομα της η οδός το πήρε από μία από τις μεγαλύτερες μορφές που πέρασαν από τις εγκαταστάσεις του φρουραρχείου τον θρυλικό Ήλαρχο Γεώργιο Μουρούζη γόνο ηγεμονικής Βυζαντινής οικογένειας , ο οποίος έφερε λόγω της καταγωγής του τον τίτλο του «Πρίγκιπα».

Ο Γεώργιος Μουρούζης γεννήθηκε το 1863, σπούδασε στη στρατιωτική σχολή του Βελγίου και στη συνέχεια κατατάχθηκε στο γαλλικό στράτευμα , στη Φάλαγγα των Ξένων. Στον ελληνικό στρατό κατετάγη με το βαθμό του Ήλαρχου παίρνοντας μέρος στην Κρητική Επανάσταση και στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897.

Ήταν ιδιόρρυθμος και αποτέλεσε αντικείμενο σχολίων που απασχόλησαν τον ημερήσιο τύπο των Αθηνών , τόσο για την τόλμη και την παλικαριά του όσο για την εκκεντρικότητα του. Τα κατορθώματα του , οι περιπέτειες και οι επεισοδιακές μονομαχίες του , μετατράπηκαν σε λαϊκά μυθιστορήματα ευρύτατης κυκλοφορίας. Μια τέτοια μονομαχία , ήταν και το συμβάν με το οποίο συνδέθηκε το όνομα του με την οδό. Εξαιτίας μιας όμορφης ,

γνωστής ευγενούς αθηναίας τον Ιούνιο του 1901 ο Μουρούζης προκάλεσε σε μονομαχία των Πρίγκιπα Νικόλαο. Υπεραμυνόμενος του Πρίγκιπα ο υπασπιστής Πάλλης έδωσε την μονομαχία στην οποία έχασε και έπειτα διώχθηκε ποινικά ο Μουρούζης. Εκείνος, κρατούμενος στο Φρουραρχείο έγινε το προσφιλές θέμα της αθηναϊκής κοινωνίας ενώ πλήθος θαυμαστών και δημοσιογράφων συνέρρεαν στο κτίριο στον Σκαπανέων και των Πυροσβεστών για να τον επισκεφτούν.

Τελικά δρομολογήθηκε η λύση υποβάλλοντας την παραίτηση του από τον ελληνικό στρατό. Στη συνέχεια κατετάγει στο ρωσικό στράτευμα όπου διακρίθηκε στον ρωσοιαπωνικό πόλεμο το 1905. Το 1907 πέθανε στο Παρίσι και ο Δήμος Αθηναίων για να τον τιμήσει έδωσε το όνομα του στο δρόμο επί του οποίου βρισκόταν η στρατιωτική φυλακή και η Διλοχία.

Έκτοτε η οδός Μουρούζη συνδέθηκε με την Πυροσβεστική Υπηρεσία το κέντρο των πυροσβεστικών εξελίξεων στη χώρα μας.

Κεφάλαιο 2^ο

«Κτιριακές εγκαταστάσεις οδού Μουρούζη»

2.1 Ιστορία του κτιρίου

Δυτικά του Εθνικού Κήπου ,σε απόσταση λίγων μέτρων από το κτίριο της Βουλής των Ελλήνων και την πλατεία Συντάγματος, βρίσκονται τα κτίρια της οδού Μουρούζη όπου στεγάζεται ο Ά πυροσβεστικός σταθμός Αθηνών και το αρχηγείο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας. Το συνολικό εμβαδόν του οικοπέδου είναι 3505,23τμ και αυτό βρίσκεται στο οικοδομικό τετράγωνο που σχηματίζουν οι οδοί Ηρώδου Αττικού, Λυκείου, Μουρούζη και Στησιχόρου, κοντά στο Προεδρικό Μέγαρο, το Ζάππειο και τα κτίρια όπου στεγάζεται η Προεδρική Φρουρά.

Φωτογραφία από Κτηματολόγιο

Στην έρευνα που έγινε στο αρχείου του Πυροσβεστικού Σώματος, του Αρχηγείου αλλά και του Δήμου Αθηναίων, δεν βρέθηκαν στοιχεία που να αναφέρουν την ακριβή εποχή ανέγερσης του κτιρίου για αυτό και προσεγγίσαμε την χρονολογία μέσα από πληροφορίες της σχετικής βιβλιογραφίας.

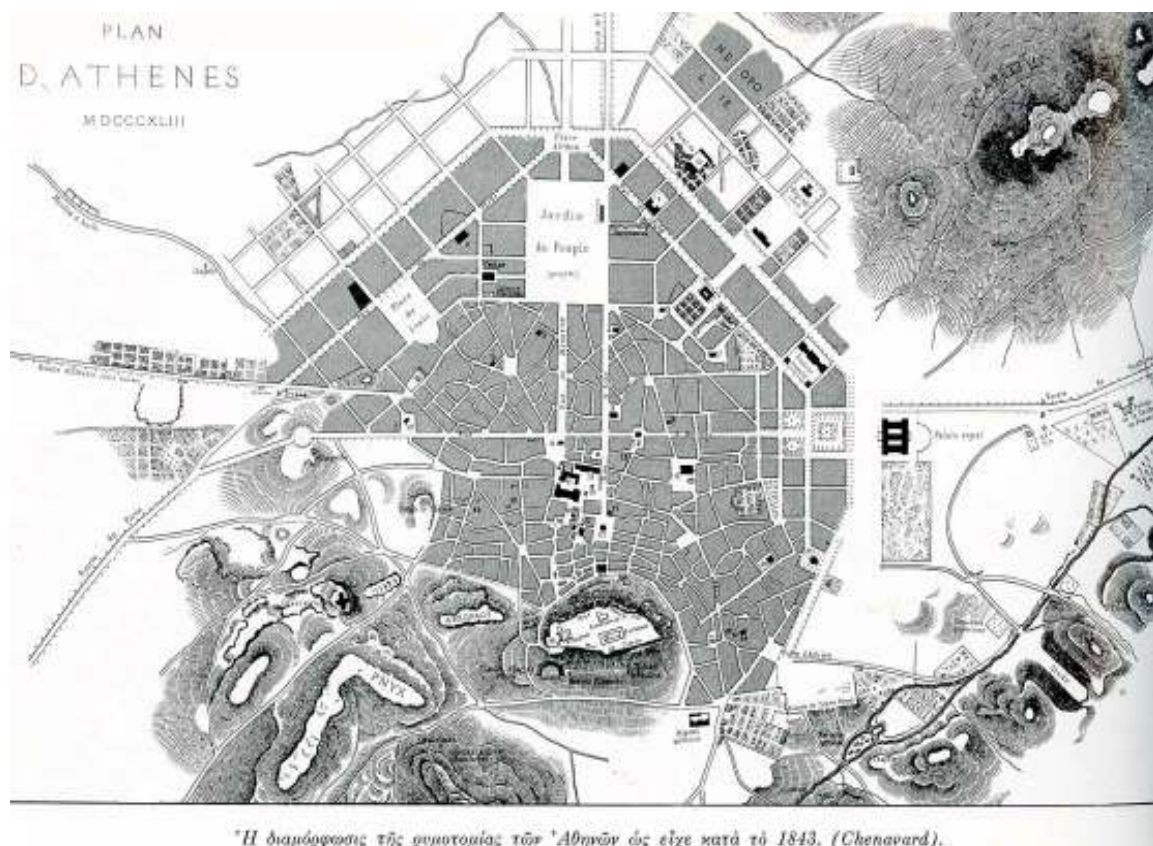

Άποψη του Αρχηγείου, όπως είναι σήμερα

Σχετικά με αυτό το θέμα υπάρχουν δύο εκδοχές. Κατά την μια εκδοχή το κτίριο κτίστηκε γύρω στο 1835-1840 παράλληλα με το κτίριο των ανακτόρων, την σημερινή Βουλή και τον Εθνικό Κήπο, την περίοδο δηλαδή όπου έγιναν περιορισμένες ρυμοτομικές ρυθμίσεις στην περιοχή των ανακτόρων (1837), με το λεγόμενο σχέδιο Hoch.*(από τον Γερμανό υπολοχαγό Hoch) και αποτελούσε τους στάβλους του παλατιού επί βασιλείας Όθωνα.

Η άλλη εκδοχή τοποθετεί την ανέγερση των εγκαταστάσεων στην οδό Μουρούζη, λίγο αργότερα, περίπου στα 1850 και αυτό γιατί η περιοχή αυτή μέχρι και τις τελευταίες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα ήταν εκτός σχεδίου πόλεως της πρωτεύουσας. Τα μόνο κτίρια που διακρίνονται στους χάρτες της εποχής είναι το Μέγαρο της Δουκίσσης Πλακεντίας "Ιλίσια" (σημερινό Βυζαντινό Μουσείο) και η Μονή Πετράκη, κτισμένα και τα δύο στην εξοχή μακριά από το κέντρο της πόλης. Χαρακτηριστικό είναι άλλωστε ότι όταν το **1854** αποφασίζεται η ίδρυση ορφανοτροφείου θηλέων κάτω από την προστασία της Βασίλισσας Αμαλίας, το οικόπεδο που επελέγη βρισκόταν δίπλα ακριβώς στο σημερινό Προεδρικό Μέγαρο. **Το ορφανοτροφείο "Αμαλείον" (κατεδαφισμένο σήμερα) βρισκόταν μεταξύ των οδών Ηρώδου Αττικού, Λυκείου και Στησιγόρου.**

Άκτιστα επίσης παρέμεναν και τα επί του άξονα της λεωφόρου Κηφισίας (σημερινή Βασίλισσας Σοφίας) οικόπεδα τα οποία το κράτος προόριζε για την ανέγερση υπουργείων.

“Η διαμόρφωση της ομοιομίας των Ἀθηνῶν ὡς εἶχε κατὰ τὸ 1843. (Chenavard).”

Κάθε μία από τις εκδοχές αυτές έχει τη δική της «επιχειρηματολογία». Η δεύτερη εκδοχή βασίζεται στο γεγονός ότι στους χάρτες της εποχής τα εκεί οικόπεδα , είναι εκτός σχεδίου πόλεως και επίσης δεν αναφέρεται πουθενά η ύπαρξη των κτιριακών εγκαταστάσεων επί της οδού Μουρούζη. Ενώ η πρώτη βασίζεται στην υπόθεση πως η φρουρά των ανακτόρων ήταν εγκατεστημένη εκεί πράγμα αληθές,(πριν εγκατασταθεί εκεί ο ένας Λόχος από την Διλοχία Πυροσβεστών το 1861, εκεί στεγάζονταν οι Στρατιωτικές φυλακές ,ένα τμήμα για αποκλειστική προστασία των ανακτόρων και η φρουρά των ανακτόρων, το Φρουραρχείο Αθηνών), όμως ταυτόχρονα με την κατασκευή-ανέγερση των ανακτόρων.

Στην συνέχεια, μετά την μεταστέγαση των παραπάνω σε άλλα κτίρια, πχ της Φρουράς των ανακτόρων στα κτίρια της οδού Ηρώδου του Αττικού, στις κτηριακές εγκαταστάσεις της οδού Μουρούζη παρέμεινε πλέον η Διλοχία Σκαπανέων και Πυροσβεστών.

Στις κτιριακές αυτές εγκαταστάσεις , στεγάστηκε από της συστάσεως του το 1930 και το νεοσύστατο Πυροσβεστικό Σώμα. Εκεί στεγάστηκαν ακόμη τρεις πυροσβεστικοί σταθμοί , η αποθήκη υλικού, η πυροσβεστική υπηρεσία Αθηνών και το Πυροσβεστικό συνεργείο καθώς επίσης και οι οικογένειες των αξιωματικών.

Πύργος Ασκήσεων

Με το Διάταγμα της 20^{ης} Ιουνίου 1931 «περί κανονισμού της διεξαγωγής της πυροσβεστικής υπηρεσίας εν τω κράτει» καθιερώθηκε το υποχρεωτικό της εκπαίδευσεως των κατασσομένων στο Σώμα και οι τρόποι εκπαίδευσης αυτών. Έτσι κατασκευάστηκε Γυμναστήριο, Πύργος ασκήσεων (επίσης χαρακτηρισμένο κτίσμα ως μνημείο) και ειδική δαιδαλώδη σήραγγα, για την εκπαίδευση των πυροσβεστων σε πραγματικές συνθήκες στον προαύλιο χώρο των εγκαταστάσεων επί της οδού Μουρούζη. *(Ο πενταόροφος πύργος ασκήσεων κατασκευάστηκε από τον Αλκιβιάδη Κοκκινάκη γενικό επιθεωρητή του Π.Σ)* Έτσι στεγάστηκε και η Σχολή Πυροσβεστών στα κτίρια της οδού Μουρούζη.

2.2 Περιγραφή

Κτιριολογικά στοιχεία/Κατάσταση του κτίσματος σήμερα

Το κτίριο που εξετάζουμε είναι μικρής κλίμακας και όπως είπαμε και παραπάνω βρίσκεται σε οικοπέδο 3505,23 τμ. Είναι τοποθετημένο στην βορειοδυτική γωνία του οικοπέδου και εφάπτεται με την οδό Μουρούζη και έχει χαρακτηριστεί μαζί με τον πύργο ασκήσεων, ως μνημείο σύμφωνα με την υπουργική απόφαση με αριθμό πρωτοκόλλου : ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/76121/1920 και κωδικό φορέα : 26428. Στον υπόλοιπο χώρο του οικοπέδου υπάρχουν 7 ακόμα κτίρια και ο πύργος ασκήσεων, τα οποία είναι μεταγενέστερα.

Το κτίριο, αναπτύσσεται σε δύο στάθμες ,ισόγειο και πρώτος όροφος. Το ύψος του είναι 9,15 μ. ενώ με την στέγη φτάνει στα 10,50μ. Η γενική κάτοψη του κτιρίου είναι σχήματος Γ. Η είσοδος στο κτίριο γίνεται από θύρα η οποία βρίσκεται στην ανατολική όψη, που είναι εντός οικοπέδου και εκεί αναπτύσσεται ορθογώνιος προθάλαμος .

Το ισόγειο αποτελείται από τρεις χώρους.

- Ο πρώτος χώρος επιφάνειας 5 τμ όπου στεγάζεται σήμερα το τηλεφωνικό κέντρο του σταθμού.
- Ο δεύτερος χώρος επιφάνειας 7 τμ είναι πίσω από το κλιμακοστάσιο που αποτελεί το δωμάτιο του Αξιωματικού υπηρεσίας και
- Ο τρίτος χώρος είναι ενιαίος και χρησιμοποιείται σήμερα ως βεστιάριο και αποθήκη υλικών του Π.Σ.

Άποψη του υπόλοιπου χώρου του οικοπέδου

Στα αριστερά και μόλις εισέλθουμε από την κεντρική είσοδο ,υπάρχει εσωτερική ευθύγραμμη κλίμακα με δύο κλάδους που οδηγεί τον πρώτο όροφο. Στον πρώτο όροφο, υπάρχει προθάλαμος και εκεί ένα δωμάτιο και έπειτα υπάρχει η είσοδος του κεντρικού χώρου της κάτοψης. Αυτός ο χώρος έχει χωριστεί μεταγενέστερα από τους ίδιους τους υπαλλήλους της Π.Υ με χωρίσματα από υπενδεδυμένο νοβοπάν, ώστε να δημιουργηθούν 5 διαφορετικοί χώροι, ένα γραφείο, το γραφείο του διοικητή ,του υποδιοικητή, της γραμματείας και το γραφείο κίνησης.

Στο τέλος του διαδρόμου του πρώτου ορόφου και στα αριστερά υπάρχει άνοιγμα που οδηγεί στις τουαλέτες του ορόφου, που είναι τμήμα βοηθητικού κτιρίου εφαπτόμενου στο κεντρικό κτίριο, στην νοτιοδυτική πλευρά του .Αυτό το βοηθητικό κτίσμα είναι οι τουαλέτες του κτιρίου και η πρόσβαση στην πρώτη του στάθμη, το ισόγειο, γίνεται από άνοιγμα στην ανατολική του όψη ενώ στη δεύτερη από ‘άνοιγμα που βρίσκεται εντός του κεντρικού κτιρίου όπως περιγράψαμε παραπάνω.

Ανατολική όψη

Η κύρια όψη του κτιρίου ,που εφάπτεται με την οδό Μουρούζη, οργανώνεται με συμμετρία και στον οριζόντιο και στον κατακόρυφο άξονα. Σε όλη η επιφάνεια της όψης είναι ορατή ,χωρίς επίχρισμα από σοβά, η αργολιθοδομή με ανισόδομο σύστημα με. Στις δύο άκρες της όψης υπάρχουν δύο ίδιες κατακόρυφες, ορθογωνικού σχήματος, αρχιτεκτονικές λεπτομέρειες, από λείο σοβά και ασβεστοκονίαμα, σε δύο επίπεδα. Στο πρώτο επίπεδο, ο σοβάς έχει λαξευτεί ώστε να μιμείται λαξευτή αργολιθοδομή, εννέα στρώσεων και στο άλλο

επίπεδο, έχει λαξευτεί σαν ένας μονοκόμματος αυχένος, με λεπτομέρειες, τις 7 εγκοπές στη κορυφή του και έναν κύκλο στο μέσον του κατά μήκος και περί τα 2/3 καθ ύψος. Η αρχιτεκτονική αυτή λεπτομέρεια ξεπερνά το ύψος του κτιρίου και στην κορυφή του υπάρχουν κεραμίδια.

Λεπτομέρεια λιθοδομής της κύριας όψης

Η κάσα των παραθύρων του πρώτου επιπέδου καταλήγει σε τόξο ,στο οποίο είναι κατασκευασμένη από σοβά ,αρχιτεκτονική λεπτομέρεια που μιμείται λαξευτούς λίθους και ξεπερνά το επίπεδο της κεντρικής λιθοδομής. Ομοίως και στο δεύτερο επίπεδο ,με τη διαφορά στο ότι καταλήγει σε ορθογωνικό σχήμα. Επίσης στα παράθυρα του πρώτου επιπέδου υπάρχει κιγκλίδωμα. Η όψη αυτή επίσης χωρίζεται σε δύο επίπεδα και καθ ύψος και οριζόντια από επιχρισμένο σοβά .

Κάσα παραθύρου πρώτου επιπέδου όπου διακρίνεται η αρχιτεκτονική λεπτομέρεια

Κατασκευαστική δομή

Οι τεχνολογικές εξελίξεις κατά τον 18^ο και 19^ο αιώνα και η εκβιομηχάνιση εισήγαγαν νέα οικοδομικά υλικά και διαφοροποιημένες κατασκευαστικές μεθόδους σε σχέση με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική. Η χρήση του ξύλου αρχίζει σιγά σιγά να φθίνει ενώ σταδιακά εισάγονται στην κατασκευή βιομηχανοποιημένα προϊόντα όπως οι οπτόπλινθοι και ο σίδηρος.

Οι φέρουσες λιθοδομές είναι κατασκευασμένες από ημιλάξευτους λίθους. Στο σώμα της τοιχοποιίας αναπτύσσονται ζώνες από οπτόπλινθους (τούβλα) οι οποίες εξασφαλίζουν την εφελκυστική λειτουργία των δομικών στοιχείων.

Εφελκυστικές ζώνες από τούβλα στο σώμα της λιθοδομής

Τα οριζόντια φέροντα στοιχεία είναι από μεταλλικούς δοκούς διατομής διπλού T με ξύλινη κάλυψη. Στη δεύτερη στάθμη υπάρχει ξύλινη ψευδοροφή που κρύβει την στέγη. Η στέγη είναι ξύλινη, κατά την συνήθη κατασκευαστική λογική (ξύλινα ζευκτά) με ρωμαϊκού τύπο κεραμίδια.

Δεν έχουν γίνει στο κτίριο ιδιαίτερες, μεταγενέστερες επεμβάσεις. Με εξαίρεση τα χωρίσματα στον πρώτο όροφο και το τοιχίο στην είσοδο του σταθμού ύψους 3,89μ και πλάτους 2,86μ, ώστε να δημιουργηθεί πύλη στις εγκαταστάσεις, ένα αναβατόριο στην νότια όψη και ένα barbecue, το κτίριο παραμένει όπως όταν ανεγέρθηκε.

Κατάσταση Κτιρίου

Το δάπεδο του ισογείου παρουσιάζει ανισοσταθμίες και είναι καλυμμένο με πλάκες από γαρμπιλωμασικό , οι οποίες παρουσιάζουν εκτεταμένες φθορές, διότι ο χώρος χρησιμοποιήθηκε κατά το παρελθόν από το Εθνικό Τυπογραφείο.

Υπάρχουν τμήματα επιχρισμάτων και τοιχοποιίας που έχουν ρηγματωθεί και αποκολληθεί κυρίως στις όψεις του κτιρίου.

Ρηγμάτωση επιχρίσματος στην κύρια όψη

Το κλιμακοστάσιο που οδηγεί από την είσοδο στον πρώτο όροφο είναι κατασκευασμένο από ενιαίους πλίνθους και φέρει επικάλυψη μαρμάρου με εκτεταμένες φθορές σε βαθμό που το καθιστά επικίνδυνο. Ο χώρος του πρώτου ορόφου, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω έχει διαμερισματοωθεί από τους υπαλλήλους της Π.Υ με χωρίσματα , το οποίο έχει υποστεί αρκετά μεγάλες ζημιές από την εισροή υδάτων κατά τους χειμερινούς μήνες.

Η υπάρχουσα ψευδοροφή από χάρμπορ δεν ήταν δυνατόν να κρατήσει την ποσότητα των εισερχομένων υδάτων και σε πολλά σημεία άνοιξε από το βάρος του νερού και καταστράφηκε. Οι περιμετρικοί τοίχοι παρουσιάζουν εσωτερικά ρηγματώσεις και αποκολλήσεις επιχρισμάτων.

Τα κουφώματα του κτιρίου (πόρτες και παράθυρα) είναι ξύλινα παλαιά και λόγω μη συντήρησης δεν είναι δυνατόν να επισκευαστούν. Τα παράθυρα έφεραν εξώφυλλα γαλλικού

τύπου , τα οποία , όσα πλέον παραμένουν βρίσκονται σε κακή κατάσταση. Επίσης κάποια επιχρίσματα στις κάσες των παραθύρων της κύριας όψης έχουν αποκολληθεί.

Οι Η/Μ εγκαταστάσεις είναι από τις αρχές του 1900 και χρήζουν πλήρους αντικατάστασης.

Την κεραμοσκεπή διαπιστώνονται κάμψεις του σκελετού , σπασμένα κεραμίδια σάπιο πέτσωμα και τεγίδες. Το περιμετρικό κανάλι απορροής έχει αποσαθρωθεί και δεν δουλεύει σαν απορροή με αποτέλεσμα σχεδόν όλο το νερό της βροχής να εισέρχεται στον πρώτο όροφο.

Πύργος Ασκήσεων

Ο πύργος ασκήσεων ,είναι μεταγενέστερο κτίσμα και συγκεκριμένα η ανέγερση του έγινε το 1930. Είναι 5 ορόφων και συνολικού ύψους 20.5μ. Ο κάθε όροφος έχει 3.9ύψος . Η κάτοψη του είναι οχταγωνική και στο μέσο κάθε επιπέδου υπάρχει κυκλική οπή διαμέτρου 1,96 μ από όπου περνάει σιδερένια σκάλα που διέρχεται από όλα τα επίπεδα. Περιμετρικά της οπής υπάρχει διάδρομος πλάτους 1,4 μ. Σε κάθε πλευρά του εξαγωνικού αυτού πύργου υπάρχουν ανοίγματα με διαστάσεις 1,2μ μήκος και 3,30 ύψος. Ο πύργος είναι κατασκευασμένος από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Ο πύργος ασκήσεων (1950)

Άποψη του πύργου ασκήσεων όπως είναι σήμερα

Κεφάλαιο 3^ο Δομική αποτύπωση

Με τον όρο δομική αποτύπωση ενός κτιρίου , ενός μνημείου ή γενικότερα ενός οικοδομικού έργου εννοούμε την κατά το δυνατό πληρέστερη γνώση του με αναλυτικά στοιχεία ικανά για την μεταφορά αυτού σε σχέδια δύο και τριών διαστάσεων, χρησιμοποιώντας τα παραστατικά μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία.

Η ολοένα αυξανόμενη πολυπλοκότητα στις μηχανικές κατασκευές οδήγησε στην ανάγκη δημιουργίας συστημάτων σχεδίασης με τη βοήθεια Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

Στις μέρες μας διατίθεται ένας μεγάλος αριθμός παραμετρικών και μη συστημάτων σχεδίασης. Το AutoCAD, της εταιρίας Autodesk, είναι ένα από τα πιο γνωστά και ευρέως χρησιμοποιούμενα. Παρέχει μεγάλες δυνατότητες και ευκολίες στο σχεδιασμό και στη δισδιάστατη ή και τρισδιάστατη απεικόνιση και φωτοαπόδοση αντικειμένων, όπως κτίρια, γέφυρες, δρόμοι, ηλεκτρολογικά και μηχανολογικά εξαρτήματα. Μία άλλη συνήθης εφαρμογή είναι η αποτύπωση υπάρχοντων εξαρτημάτων, κατασκευών, κτιρίων ή εκτάσεων.

Σχεδιάζοντας με το χέρι, δημιουργούνται οι ελάχιστες απαραίτητες όψεις και τομές που απαιτούνται για την κατασκευή ή την απεικόνιση αντικειμένων. Αντίθετα, στην ηλεκτρονική σχεδίαση είναι εφικτό να σχεδιαστεί το ίδιο αντικείμενο τρισδιάστατα και στη συνέχεια να ληφθούν οι απαραίτητες όψεις και τομές.

Αυτό το αναλυτικό σχεδιαστικό μοντέλο ανάλογο του πραγματικού , αποτελεί τη γεωμετρική του τεκμηρίωση. Αυτή είναι θεμελιώδης για την προστασία των κτιρίων-μνημείων, είτε για τον προγραμματισμό κάποιας επέμβασης είτε σε περιπτώσεις καταστροφής κλπ.

Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι στη δομική αποτύπωση έχουμε την αντίστροφη πορεία εργασίας από αυτή που ακολουθείται για την κατασκευή ενός έργου. Το έργο υπάρχει και εκ των υστέρων αντιστοιχίζουμε σε αυτό ένα ανάλογο γεωμετρικό σύνολο που δίνει την αρχιτεκτονική του μορφή σε σχέδια και αναλυτικά στοιχεία , όπως είναι στην πραγματικότητα.

Η αποτύπωση των μνημείων και γενικά των ανθρώπινων κατασκευών μπορεί να γίνει με πολλούς δυνατούς τρόπους.

Οι μέθοδοι που οδηγούν στην αποτύπωση – ψηφιοποίηση ενός μνημείου διακρίνονται σε:

- Εμπειρικές (Αρχιτεκτονικές)
- Τοπογραφικές
- Φωτογραμμετρικές

- Ανίχνευσης (σάρωσης) με χρήση τεχνικών laser-τριγωνισμού
- Εναλλακτικές-υβριδικές (που αποτελούν συνδυασμό ή παραλλαγή των παραπάνω κλασικών μεθόδων)

Το σχεδιαστικό μέρος της αποτύπωσης παράγεται και υλοποιείται μέσω δύο ειδών σχεδίων: α) τα σκαριφήματα (σκίτσα, croquis, σημειώσεις, μετρήσεις), με τα οποία ο μελετητής σε άμεση επαφή με το κτίσμα, σχεδιάζει και μετρά στο χώρο τη μορφή του, τόσο στις γενικές του αναλογίες, όσο και στις λεπτομέρειές του. Οι παραπάνω εργασίες μπορούν να αναφερθούν και ως εργασίες πεδίου, και β) την απόδοση, δηλαδή το τελικό προϊόν της αποτύπωσης ή το ολοκληρωμένο πλέον σχέδιο που πραγματοποιείται στο σχεδιαστήριο σύμφωνα με τις μετρήσεις της προηγούμενης φάσης, που σκοπό έχουν να απεικονίσουν το κτίσμα όπως είναι υπό κλίμακα και όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αντικειμενικότητα. Οι παραπάνω εργασίες μπορούν να αναφερθούν και ως εργασίες γραφείου.

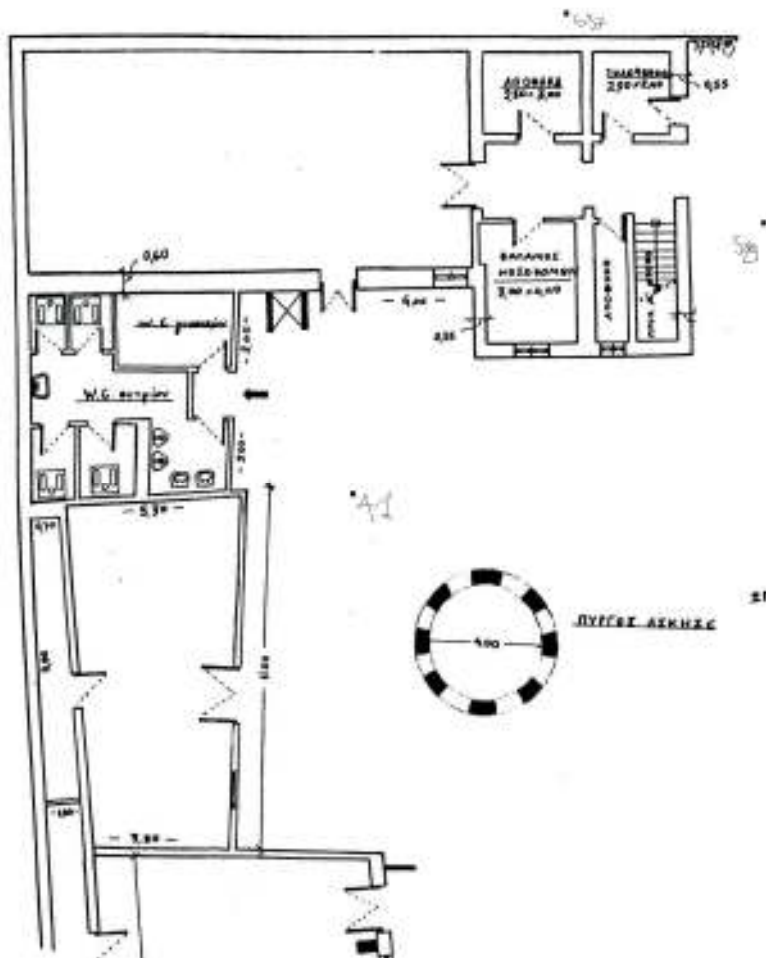
Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, οι μέθοδοι δομικής αποτύπωσης κτιρίων μπορεί να είναι αρχιτεκτονικές, τοπογραφικές και φωτογραμμετρικές. Η ιδιαιτερότητα κάθε κτιρίου, ο διατιθέμενος εξοπλισμός και η εξειδίκευση των απασχολούμενων αποτελούν κριτήρια για την επιλογή της μεθόδου. Ακόμη κριτήριο, στην επιλογή είναι και η μορφολογία του κτιρίου, η πολυπλοκότητα των μορφολογικών του χαρακτηριστικών, το μέγεθος και η εσωτερική του διαρρύθμιση.

Για την δομική αποτύπωση του Α Πυροσβεστικού Σταθμού Αθηνών, λόγω της μορφολογία της κάτοψης, του μεγέθους του κτιρίου αλλά και των διαθέσιμων υλικών επιλέξαμε και εφαρμόσαμε την απλή αρχιτεκτονική-εμπειρική μέθοδο αποτύπωσης.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η πρώτη εργασία που πρέπει να γίνει από τους μελετητές είναι η αναγνώριση του κτιρίου που πρέπει να αποτυπωθεί. Η πρώτη επαφή με το αντικείμενο μελέτης είναι καλό να γίνεται μαζί με αρχιτέκτονες, πολιτικούς μηχανικούς ακόμη και με αρχαιολόγους ιστορικούς με σκοπό την κατανόηση του χώρου. Τον ρόλο των ιστορικών στην δική μας περίπτωση έπαιξαν οι εργαζόμενοι στον πυροσβεστικό σταθμό καθώς και μεγαλύτερα στελέχη της υπηρεσίας, που μας εξήγησαν και κατέδειξαν ιστορικά στοιχεία του κτιρίου καθώς και την λειτουργία του και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Στην δομική αποτύπωση που γίνεται με αρχιτεκτονικές μεθόδους η όλη εργασία βασίζεται σε μετρήσεις μηκών ή σημείων πεπερασμένων σε αριθμό που θα βοηθήσουν στην σχεδίαση των απαιτούμενων σχεδίων. Έτσι πριν από όλα γίνεται ένα σκαρίφημα του κτίσματος χωρίς κλίμακα. Στα προσχέδια αυτά (σκαριφήματα) πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια, ώστε να ανταποκρίνεται κατά το δυνατό στην ορθογώνια προβολή αυτού που κατόπιν θα αποτυπωθεί με λεπτομερή δομική αποτύπωση. Τα σκαριφήματα πρέπει να σχεδιάζονται σε

ικανοποιητικό μέγεθος και συνοπτικά, έτσι γίνεται δυνατό αργότερα να ελέγχονται οι μετρήσεις. Οποσδήποτε κατά την διάρκεια μιας τέτοιας αποτύπωσης είναι εξαιρετικά χρήσιμα τυχόν ήδη υπάρχοντα σχέδια του κτιρίου.

Σκαρίφημα του σταθμού που βρέθηκε στα αρχεία της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας

Βιβλιογραφία.

- Ιορδάνη Παυλίδη : Γραμμικό Σχέδιο 2
- Α.Γ Μπαντέλας,Π.Δ Σαββαΐδης,Ι.Μ Υφαντής,Ι.Δ Δούκας : Γεωδαισία Τόμος 2^{ος}.
- Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος Διεύθυνση IV μελετών : Ιστορία του Πυροσβεστικού Σώματος (1980)
- Αρχαιολογία της πόλης των Αθηνών (ηλεκτρονική έκδοση)/Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.
- Περιοδικό Πυροσβεστική Επιθεώρηση τεύχος 105
- Η επίσημη ιστοσελίδα του Πυροσβεστικού Σώματος www.fireservice.gr καθώς και η ιστοσελίδα του Πυροσβεστικού Μουσείου. www.firemuseum.gr
- Για την σχεδίαση μέσω του σχεδιαστικού προγράμματος AutoCad Σημειώσεις του μαθήματος Αυτόματη Σχεδίαση με Η/Υ , Τεύχη 1,2,3 (Παγανός Δημήτρης, Ευθυμιάδης Ιωάννης)

Ιστοσελίδες

- <http://www.tutorialized.com/tutorials/3DS-MAX>
- <http://www.tutorialized.com/tutorials/AutoCAD>
- <http://dide.flo.sch.gr/Plinet/Tutorials>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

